

Raad van State
Afdeling Bestuursrechtspraak
Mw. C.J.M. van der Knaap - Bom
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Postbus 45
2800 AA Gouda
088 - 54 50 000
www.odmh.nl

Besluitdatum
Verzenddatum 24-11-2022
Ons kenmerk 2022257709
Uw kenmerk 202205867/1/R1

Onderwerp
GS Zuid-Holland
Nazorgplan 2022 Coupépolder Alphen aan den Rijn

Bijlagen

Geachte mevrouw Van der Knaap – Bom,

Op 27 oktober 2022 stuurde u ons een brief waarin u verzoekt om uiterlijk 24 november 2022 een verweerschrift in te dienen met betrekking tot het beroep van Stichting Waakhond tegen ons besluit van 5 september 2022 (met kenmerk 2022089126) om in te stemmen met het nazorgplan 2022 voor de Coupépolder in Alphen aan den Rijn. Het gaat om een besluit op grond van artikel 39d van de Wet bodembescherming. De procedure is bij u bekend onder nummer 202205867/1/R1.

Hieronder leest u ons verweer op het beroep. De relevante stukken heeft u eerder al ontvangen.

Voorgeschiedenis

De Coupépolder te Alphen aan de Rijn betreft een voormalige stortplaats. Op 11 november 1996 is in een beschikking vastgesteld dat op deze locatie sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging en dat met spoed gesaneerd moet worden.

Voor de sanering is gekozen voor een IBC-variant (isoleren, beheersen en controleren). Er is een verticale bentonietafscheiding aangebracht, een stalen damwand geplaatst en een ringdrainage aan de zijkant. Aan de onderkant van de locatie zijn controlezones, monitoringslijnen en onttrekkingsputten aangebracht om het grondwater te controleren.

Bij een IBC-variant blijft (een deel van de) verontreiniging achter. Er moet in zo'n situatie voor een beheersbare en controleerbare situatie worden gezorgd. De maatregelen daarvoor waren vastgelegd in twee nazorgplannen: een rapport van Iwaco van 10 juli 1997 en een rapport van DHV van 31 juli 2002.

Deze twee nazorgplannen zijn in 2011 geactualiseerd en hebben geleid tot een nieuw nazorgplan: het rapport van Royal Haskoning van 30 mei 2011, met enkele aanvullingen. Met dat nieuwe nazorgplan is via het besluit van 5 december 2011 ingestemd door Gedeputeerde Staten.

De uitgangspunten uit dit nazorgplan uit 2011 zijn nu opnieuw beoordeeld. Dit heeft geleid tot een nieuw nazorgplan: het rapport van Aveco de Bondt B.V. van 31 maart 2022 (Nazorgplan 2022 Coupépolder Alphen aan den Rijn, kenmerk BC85J_RAP_0001_v2). De doelstellingen zijn

ongewijzigd ten opzichte van het nazorgplan uit 2011. De belangrijkste aanpassing is het stopzetten van de onttrekking en afvoer van percolaat met de ringdrain.

Met dit nieuwe nazorgplan hebben Gedeputeerde Staten ingestemd in de beschikking van 5 september 2022. Het beroep richt zich tegen dit besluit.

Ontvankelijkheid Stichting Waakhond

Stichting Waakhond is ingeschreven in de Kamer van Koophandel. De stichting is opgericht met het volgende doel:

Beschermen van de natuur, het landschap, het milieu en de kwaliteit van de woon- en leefomgeving van de bewoners van de gemeente Alphen aan den Rijn en omgeving en het Groene hart van Holland.

De Stichting is daarmee naar onze mening ten aanzien van deze beroepsprocedure aan te merken als belanghebbende.

Beroepsgronden

Hieronder vatten wij de beroepsgronden van Stichting Waakhond samen (cursief). We geven onze reactie per beroepsgrond direct daaronder (recht gedrukt).

1. *Door het uitschakelen van de ringdrainage komen verontreinigingen ongecontroleerd in het grond- en oppervlaktewater.*

Uit onderzoek en monitoring blijkt dat de mate van verontreiniging in de stort lager is dan voorheen verondersteld. Er is geen sprake van onaanvaardbare verspreiding. Op basis van de onderzoeken is beoordeeld dat het verantwoord is de onttrekking via de ringdrain uit te schakelen. Wel blijft het monitoringsnetwerk aan zowel de zijkant als de onderkant in stand. Daarmee kan worden vastgesteld of sprake is van onaanvaardbare emissie. In voorkomende situatie voorziet het nazorgplan in terugvalscenario's.

2. *Stichting Waakhond geeft aan dat voor een goede nazorg eerst moet worden gekeken of de eerder inslagen weg moet worden verlaten. Daarbij worden opmerkingen gemaakt over het, volgens de stichting, ontoereikend zijn van de afdeklaag en de ringdrainage die al dertig jaar oud is. Volgens Stichting Waakhond is er van isoleren geen sprake meer nu de ringdrainage wordt stopgezet.*

Wij merken hierover op dat de bestreden beschikking niet gaat over de destijds gekozen saneringsvariant. In het verleden zijn hier al beschikkingen over vastgesteld. Die beschouwen wij als het geldende kader. Gedeputeerde Staten hebben geen reden om terug te komen op die keuzes. Gebleken is dat de mate van verontreiniging is afgenomen en voldoende wordt beheerst en gecontroleerd.

De Afdeling heeft in 2011 al uitspraak gedaan over het voldoen van de deklaag¹. De conclusie was dat de deklaag voldoende is om risico's van de voormalige stortplaats voor omwonenden en gebruikers te beperken.

Bij extreem hoge grondwaterstanden is het niet uitgesloten dat percolaat over het maaiveld afstroomt. Dit leidt, gezien de lage verontreinigingsgraad van het water, niet tot milieurisico's. Dit kan wel erosie

¹ ECLI:NL:RVS:2011:BP3692

veroorzaken. Het nazorgplan van 2022 voorziet in herstelmaatregelen voor het geval erosie optreedt (paragraaf 4.3.3). Daarmee is voorzien in de bescherming van de deklaag en is nog steeds sprake van isoleren.

Wij verwijzen verder naar onze reactie op de zienswijzen, zoals verwoord in hoofdstuk 6 van de beschikking van 5 september 2022, onder 2 (pagina 5 e.v.).

3. Volgens Stichting Waakhond zijn onaanvaardbare emissies aangetoond.

Wij begrijpen niet waar de stichting dit oordeel op baseert. Uit de onderzoeken blijkt juist dat geen sprake is van onaanvaardbare emissies.

4. Doordat het drainagewater decennialang de makkelijkste weg heeft gekozen is alle vervuiling langs die weg al weggespoeld. Daardoor is het drainagewater nu redelijk schoon. Het is aannemelijk dat door het uitschakelen van de drainage de stroming zal veranderen en het water langs nog niet weggespoelde verontreiniging zal stromen.

Door het beëindigen van de onttrekking zal de stroming van het grondwater logischerwijs veranderen. De beheersing wordt dan bepaald door het oppervlaktewater rondom de stort. Gezien de lage verontreinigingsgraad van het afstromend grondwater leidt dit niet tot milieurisico's.

Zowel het grondwater als het oppervlaktewater worden gemonitord. Daarnaast wordt ook de buitenlucht monitoring voortgezet. Hiermee wordt de eventuele verspreiding van de verontreiniging naar de zijkanten, naar beneden (eerste watervoerende pakket) of naar boven (via uitdamping) in de gaten gehouden.

Wij verwijzen verder naar onze reactie op de zienswijzen, zoals verwoord in hoofdstuk 6 van de beschikking van 5 september 2022, onder 3 (pagina 7).

5. Het drainagewater is nu redelijk schoon omdat mogelijk met verkeerde parameters wordt gewerkt.

Een voormalige stortplaats wordt beschouwd als een black-box. Er kan van alles aanwezig zijn. Voor de monitoring zijn daarom de stoffen geselecteerd waarvan het aannemelijk is dat die stoffen aanwezig zijn en die het hoogste scores op toxiciteit en mobiliteit.

Wij verwijzen verder naar onze reactie op de zienswijzen, zoals verwoord in hoofdstuk 6 van de beschikking van 5 september 2022, onder 3 (pagina 7 onderaan en pagina 8).

6. Naar de mening van Stichting Waakhond stroomt het grondwater, na het beëindigen van de onttrekking, 100 % horizontaal naar de Zegerplas, ook via geulafzettingen. Stichting Waakhond geeft aan dat de terugkeer van blauwalg in de Zegerplas hiermee samenhangt. Dit zal nog erger worden wanneer de onttrekking volledig wordt stilgelegd.

Wij onderschrijven het standpunt van Stichting Waakhond dat het grondwater 100% horizontaal (westelijk) richting de Zegerplas stroomt en zorgt voor een blauwalgprobleem niet. Er is geen sprake van een stromingsrichting via de geulafzettingen naar de Zegerplas.

Het kaartmateriaal over de regionale grondwaterstromingsrichting, continumetingen van de grondwaterstand met GPRS-loggers en grondwaterkwaliteitsmetingen uit 2017 en 2022 geven geen

aanwijzing dat de Zegerplas wordt beïnvloed door water uit de stort (Rapport Wareco, Evaluatie mogelijkheden verminderen onttrekking ringdrain d.d. 03-05-2019, hoofdstuk 10).

De lokale grondwaterstroming in het stortmateriaal wordt mede bepaald door de dikte van de stortlaag en het soort stortmateriaal dat aanwezig is. De richting van de grondwaterstroming is per plaats verschillend. De stroming in het eerste watervoerend pakket (onder de deklaag) is noordoostelijk gericht. De geulafzettingen staan in directe verbinding met het eerste watervoerend pakket en zullen daardoor worden beïnvloed. Ter hoogte van de voormalige stortlocatie worden stijghoogten aanvullend beïnvloed door infiltratie van neerslag.

Uit de metingen van de stijghoogten op circa 20 m diepte blijkt dat ter hoogte van de stortlocatie sprake is van een stijghoogteverloop in westelijke richting. Wij stellen daarbij ook vast dat de stijghoogte ter plaatse van de geulafzetting meer onder invloed staat van infiltratie van neerslag dat op de stort valt en zo ook het grondwater aanvult. De stijghoogten zijn als gevolg hiervan ook plaatselijk hoger dan in de omgeving. Dit geldt echter alleen lokaal voor de stortlocatie. Dit wil dus niet zeggen dat de gehele geulafzetting regionaal gezien een omgekeerde stromingsrichting heeft ten opzichte van het eerste watervoerend pakket.

De oorspronkelijke geul staat in verbinding met de Zegerplas (peil NAP-0,64) die een vergelijkbare diepte heeft als de diepte waarop de stijghoogtemetingen onder de stort zijn uitgevoerd. De stijghoogten in de oorspronkelijke geul en het water in de Zegerplas staan dus met elkaar in verbinding. Het peil van de Zegerplas is circa 3 m hoger dan de stijghoogten die lokaal onder het stortmateriaal worden gemeten. Een stromingsrichting naar de Zegersplas (westelijk) is daardoor zeer onwaarschijnlijk, zo niet uitgesloten. De plas heeft juist een infiltrerende werking op het grondwatersysteem (vult het grondwater aan).

Volgens het Hoogheemraadschap van Rijnland zal het beëindigen van de onttrekking resulteren in een hydrologisch verwaarloosbare (minder dan 1%) of op z'n hoogst marginale (1-2%) toestroom van grondwater in de Zegerplas. Het gaat daarbij om het afstromen van het ondiepe grondwater, niet om grondwater in de geulafzetting.

Alleen wanneer sprake is van hoge concentraties aan verontreiniging in het grondwater zal deze marginale toestroom zeer plaatselijk een effect kunnen hebben op de waterkwaliteit in de Zegerplas. Er is geen sprake van hoge concentraties. Zoals eerder aangegeven wordt hierop nog steeds gemonitord.

Er is daarmee geen één-op-één relatie te leggen tussen het grondwater uit de stort en blauwalg in de Zegerplas. Blauwalg komt bovendien ook in ander water in de omgeving voor. De Zegerplas wordt voornamelijk gevoed vanuit de boezems. Blauwalg in de Zegerplas kan daardoor ook door andere oorzaken ontstaan.

7. Stichting Waakhond verwijst ten aanzien van natuurlijk afbraak naar een NOBIS-rapport uit 2001 en geeft aan dat het jammer is dat de aanbevelingen uit dit rapport nooit zijn opgevolgd. Er is volgens de stichting geen rekening gehouden met verspreiding van een vervuillingspluim via de geulafzettingen.

Het door de stichting aangehaalde NOBIS-rapport dateert uit 2001. Nadien zijn er ter plaatse van de Coupépolder nog diverse onderzoeken uitgevoerd waaronder een onderzoek in 2019 naar natuurlijke afbraak. Ook het conceptueel model is op basis van nieuwe onderzoeksgegevens aangepast. Het nazorgplan uit 2022 bevat het aangepaste conceptueel model.

Er zijn geen aanwijzingen dat verspreiding plaatsvindt via geulafzettingen. In het nieuwe nazorgplan is wel een referentiepeilbuis gepland ter hoogte van de geulafzetting (peilbuis 12).

8. *Stichting Waakhond constateert dat er in het rapport uit 2019 over natuurlijke afbraak een verschil zit tussen tabel 8 en bijlage 10. De term "Geen" wordt in bijlage 10 gebruikt voor zowel Stable als voor Non-Stable.*

Tabel 8 in het rapport uit 2019 over natuurlijke afbraak is gebaseerd op de Mann-Kendall Statistical test en dan specifiek het 80% betrouwbaarheidsinterval.

In de periode 2017-2019 is onderzoek uitgevoerd naar het optreden van natuurlijke afbraak. Een afnemende concentratietrend kan een eerste indicatie zijn dat natuurlijke afbraak optreedt. Omdat er voor de Coupépolder nog geen monitoringsdata van het stortpakket voor handen was is dit opgebouwd door monitoring van de grondwaterkwaliteit in periode 2017-2019.

Via de Mann-Kendall Statistical Test kan worden bepaald of in een dataset sprake is van een toenemende trend, een afnemende trend of geen trend. Hiervoor zijn minimaal 4 meetmomenten nodig. Met de Mann-Kendall toets wordt het zogenaamde getal S berekend, door het verschil te nemen van het aantal positieve en negatieve gepaarde verschillen tussen de waarnemingen in de dataset. Als S een groot positief getal is, is er sprake van een toenemende trend. Als S een groot negatief getal is, is er sprake van een afnemende trend in de dataset.

Daarnaast geeft het spreadsheet aan hoe betrouwbaar de geconstateerde trend is. 80% confidence level wil zeggen dat er 20% kans bestaat dat de vastgestelde trend er toch niet is. 90% confidence level wil zeggen dat er 10% kans is dat de vastgestelde trend er toch niet is.

Indien er in de dataset geen trend wordt vastgesteld, geeft de stability test op basis van de variatie coëfficiënt (wat een maat is voor relatieve spreiding) aan of er sprake is van een grote variatie in de meetdata (non-stable) of dat er weinig variatie is in de meetdata (stable).

Op basis van de trendanalyses is in het rapport geconcludeerd dat de concentraties veelal dusdanig laag zijn, dat de waargenomen fluctuaties ook kunnen worden veroorzaakt door de meetonzekerheid. Gezien de heterogeniteit en de lage concentraties zijn de resultaten van de trendanalyse niet gezien als bewijs voor het optreden van natuurlijke afbraak gedurende de twee jaar dat is gemonitord.

9. *De EC-waarden van het grondwater bij de drainage zijn erg hoog. Het stilleggen van een deel van de ringdrainage is een mogelijke verklaring voor de toename van de EC-waarden.*

Een EC-waarde zegt iets over de hoeveelheid opgeloste zouten in het grondwater. Door natuurlijke processen, zoals temperatuur, regenwater, bacteriën en schimmels zullen metingen altijd variatie vertonen.

Er komen inderdaad hoge EC-waarden voor. Een hoge EC-waarde is echter niet per definitie te relateren aan een verontreiniging. De aanwezigheid van van nature voorkomende stoffen, zoals chloride, sulfaat, bicarbonaat, kalium, natrium, magnesium en calcium kan ook leiden tot een hoge EC-waarde.

In juni 2017 is een deel van de onttrekking stopgezet. In januari 2018 zijn de laagste EC-waarden gemeten. Er wordt daarom geen directe link gezien tussen het gedeeltelijk stopzetten van de onttrekking en een toename van de EC-waarden.

Het is aannemelijk dat de hogere EC-waarden worden veroorzaakt door de van nature aanwezige stoffen.

Wij verwijzen verder naar onze reactie op de zienswijzen, zoals verwoord in hoofdstuk 6 van de beschikking van 5 september 2022, onder 4 (pagina 8 e.v.).

10. Stichting Waakhond geeft aan dat het rondje bij uitstroom Kromme Aar naar de Zegerplas zwart is, dat wil zeggen vervuild en vraagt zich af waarom daar vanaf 1989 niet meer is gemeten.

Er is geen indicatie voor de aanwezigheid van vervuiling op die locatie.

Wij verwijzen verder naar onze reactie op de zienswijzen, zoals verwoord in hoofdstuk 6 van de beschikking van 5 september 2022, onder 6 (pagina 11).

Conclusie

Wij zijn van mening dat de resultaten van de nazorg van afgelopen jaren zodanig waren dat dit een aanpassing in het nazorgplan rechtvaardigt. Het beëindigen van de onttrekking heeft naar onze mening geen onacceptabele risico's voor de omgeving. Het nieuwe nazorgplan biedt via maatregelen, zoals het blijven uitvoeren van monitoring, en via enkele gebruiksbependingen, voldoende waarborgen om de restverontreiniging te beheersen en te controleren.

Wij verzoeken u daarom het beroep ongegrond te verklaren.

Heeft u vragen?

Neem dan contact op met M. Vogelzang. Dat kan via 088 - 54 50 390 of per e-mail via mvoelzang@odmh.nl. Vermeld dan het kenmerk 2022257709. Zo kunnen wij u sneller helpen.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,
ing. H.W. Spruit,
Afdelingshoofd Bouw- en Woningtoezicht Omgevingsdienst Midden-Holland

Dit document is digitaal vastgesteld.